

Sygn. akt: I C 329/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 października 2017 roku

Sąd Rejonowy w Oleśnie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Katarzyna Kałwak

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Klaudia Pluta

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 26 września 2017 roku

sprawy z powództwa **L. K.**

przeciwko (...) **S.A. w W.**

o zapłatę

I. zasądza od strony pozwanej (...) **S.A. z siedzibą**

w W. na rzecz powódki **L. K.** kwotę **35.000,00 zł** (trzydzieści pięć tysięcy złotych 00/100) tytułem zadośćuczynienia wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 31.07.2016 r. do dnia zapłaty;

II. w pozostałym zakresie powództwo oddala;

III. zasądza od strony pozwanej (...) **S.A. z siedzibą**

w W. na rzecz powódki **L. K.** kwotę **4.386,52 zł** (cztery tysiące trzysta osiemdziesiąt sześć złotych 52/100) tytułem zwrotu kosztów procesu;

IV. nakazuje pobrać od strony pozwanej (...) **S.A.**

z siedzibą w W. na rzecz **Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Oleśnie** kwotę **18,56 zł** (osiemnaście złotych 56/100) tytułem stosunkowej części wydatków na poczet opinii biegłego sądowego B. Ż. wyłożonych tymczasowo przez Skarb Państwa;

V. nakazuje pobrać od powódki **L. K.** na rzecz **Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Oleśnie** kwotę **5,24**

zł (pięć złotych 24/100) tytułem stosunkowej części wydatków na poczet opinii biegłego sądowego B. Ż. wyłożonych tymczasowo przez Skarb Państwa

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 02.08.2016 r. **L. K.** wystąpiła przeciwko (...) **S.A. z siedzibą w W.** domagając się: zasądzenia od strony pozwanej na rzecz powódki kwoty 45.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 15.07.2016 r. do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia zgodnie

z art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. Nadto, powódka wniosła o zasądzenie od strony pozwanej kosztów postępowania sądowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego

w wysokości 4.800 zł wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł, ewentualnie zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powódki kosztów postępowania sądowego według spisu kosztów, który zostanie przedłożony na rozprawie.

W uzasadnieniu pozwu **L. K.** wskazała, że w dniu 31.08.2006 r.

w Ł. T. T. kierując motorowerem nieumyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, że na prostym odcinku drogi wykonując manewr wyprzedzania kierującej rowerem H. Z. nie zachował należytego bezpieczeństwa, tj. odstępu od wyprzedzanej rowerzystki, i potrącił ją, w następstwie czego kierująca rowerem upadła na jezdnię i na skutek odniesionych obrażeń w postaci urazu wielonarządowego poniosła śmierć na miejscu. Wyrokiem Sądu Rejonowego w Lublińcu II Wydział Karny z dnia 05.11.2007 r. sygn. akt II K 64/07 T. T. został uznany winnym popełnienia czynu z art. 177 § 2 k.k. i skazany na karę 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania orzeczonej kary na okres próby 3 lat.

Pojazd, którym kierował sprawca zdarzenia, w dacie wypadku korzystał z ochrony ubezpieczeniowej w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych na podstawie umowy ubezpieczenia zawartej ze stroną pozwaną. Powódka reprezentowana przez pełnomocnika pismem z dnia 30.06.2016 r. zgłosiła stronie pozwanej roszczenie w kwocie 80.000 zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych w związku ze śmiercią matki. Strona pozwana decyzją z dnia 14.07.2016 r. przyznała na rzecz powódki kwotę 5.000 zł tytułem zadośćuczynienia.

L. K. była bardzo zżyta z matką. Wspomina ją jako dobrą, serdeczną i rodzinną osobę. H. Z. była lubiana przez znajomych i krewnych, kochała zwierzęta, była pracowita, przyjacielska i pomocna. Cieszyła się bardzo dobrym zdrowiem. Powódka przyjaźniła się z matką. Rozumiały się bez słów, odwiedzały się codziennie i każdego dnia dzwoniły do siebie. Pomagały sobie w codziennych obowiązkach. Matka pomagała powódce w opiece nad dziećmi. Razem zajmowały się pielęgnacją ogródka i uprawą roślin, a z zebranych warzyw i owoców robiły przetwory na zimę. Matka była dla powódki wzorem do naśladowania.

W dacie zdarzenia powódka miała 42 lata. Matka pojechała na rowerze po zakupy. Jak zwykle przy tej okazji odwiedziła powódkę. Mieszkały w odległości 10 km od siebie. Wypiły razem kawę, rozmawiały, ten dzień nie różnił się niczym od innych. Niedługo po wyjeździe matki powódka otrzymała wiadomość o wypadku, która nią wstrząsnęła. Była zdenerwowana, nie wiedziała w jakim stanie jest jej matka. Natychmiast wraz z mężem pojechała na miejsce zdarzenia. Tam ujrzała swoją matkę w czarnym worku. To był dla niej szok. Nigdy nie zapomni widoku martwej matki. Powódka krzyczała i płakała, nie mogła uwierzyć w to, co się stało. Była załamana i zrozpaczona. Nie wiedziała, jak poradzi sobie ze stratą tak bliskiej osoby. Mąż pomógł jej zorganizować pogrzeb. Chciała godnie pochować matkę.

Od śmierci matki życie powódki się zmieniło. Od kiedy jej zabrakło, powódka czuje się osamotniona. Dziś już bez mamy przygotowuje przetwory na zimę. Zawsze w tym momencie w oku kręci jej się łza. Wspomina wspólnie przeżyte lata. Najsmutniejsze były dla niej pierwsze święta po śmierci matki. Atmosfera była przygnębiająca, a puste krzesło przy stole boleśnie przypominało o nieobecności najważniejszego członka rodziny. Powódka bardzo tęskni za mamą. Najbardziej brakuje powódce jej mądrych rad i wsparcia. Brakuje jej uśmiechu i energii życiowej. Powódka nie potrafi pogodzić się z jej śmiercią i wybaczyć sprawcy wypadku. Nadal czuje gniew, żal, smutek i tęsknotę za ukochaną matką.

Jako podstawę prawną roszczenia powódka wskazała art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c., a jako podstawę prawną odsetek za opóźnienie zawartych w pkt 1 petitum pozwu - art. 481 § 1 k.c. Żądanie zasądzenia odsetek od dnia 15.07.2016 r. zawarte w pkt 1 petitum pozwu powódka uzasadnia faktem, iż decyzję ostateczną strona pozwana wydała dnia 14.07.2016 r. - pozew – k. 3 – 6.

W **odpowiedzi na pozew** wniesionej w dniu 28.09.2016 r. strona pozwana – (...) **S.A. w W.** - wniosła o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powódki na rzecz strony pozwanej kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz kwoty 17,00 zł tytułem zwrotu opłaty skarbowej od pełnomocnictwa procesowego.

W uzasadnieniu (...) S.A. wskazało, że zadośćuczynienie za krzywdę, doznaną wskutek śmierci osoby najbliższej, może być przyznane jedynie w takich sytuacjach, gdy wystąpiła szkoda niemajątkowa tj. krzywda, przy czym nie jest

wystarczające wykazanie takich następstw w sferze psychicznej, które zazwyczaj łączą się ze śmiercią osoby bliskiej: uczucie smutku, przygnębienia, żalu i innych negatywnych emocji, stanowiących powszechną reakcję żałobną. Aby uznać, że wskutek śmierci osoby najbliższej wystąpiła krzywda, musi wystąpić doznanie wstrząsu psychicznego w takim stopniu, który doprowadził do rozstroju zdrowia kwalifikowanego w kategoriach medycznych jako choroba psychiczna. Nadto, strona pozwana podniosła, że sam ból, poczucie osamotnienia, krzywdy i zawiedzionych nadziei po śmierci osoby bliskiej nie stanowią podstawy do żądania odszkodowania oraz że reakcja żałobna trwająca co najmniej dwa lata po nagłej, niespodziewanej, tragicznej śmierci osoby bliskiej, jest reakcją normalną, powszechną i nie stanowi rozstroju zdrowia. Natomiast powódka musi udowodnić, iż śmierć matki wywołała u niej chorobę psychiczną, która to okoliczność do chwili obecnej nie została wykazana. Powódka nie przedstawiła żadnej dokumentacji medycznej na okoliczność odbytego w związku ze śmiercią matki leczenia zdrowia psychicznego. Z kolei w toku przeprowadzonego z powódką wywiadu środowiskowego powódka wskazała, że nie korzystała z pomocy medycznej, a jej reakcja na śmierć matki jest normalną naturalną reakcją żałobną, zwłaszcza w sytuacji śmierci tragicznej i nagłej. Niemniej jednak nie wystąpił u powódki tak silny wstrząs psychiczny, ażeby można było stwierdzić wystąpienie rozstroju zdrowia kwalifikowanego w kategoriach medycznych jako choroba psychiczna. Strona pozwana podkreśliła też, że śmierć matki nie spowodowała

u powódki osłabienia aktywności życiowej, powódka bowiem nadal realizowała i realizuje swoje plany życiowe. L. K. nie mieszkała od 1988 r. w domu rodzinnym z matką – wyszła za mąż, założyła swoją rodzinę, wyprowadziła się i założyła swoje gospodarstwo domowe. Powódka w chwili obecnej jest mężatką od 29 lat i ma troje dzieci – trzech synów. Śmierć matki nie miała także wpływu na życie zawodowe powódki – powódka kontynuowała pracę jako sprzedawca. Kolejno (...) S.A. podniosło, że celem zadośćuczynienia jest kompensacja doznanej krzywdy i pomoc w dostosowaniu się do zmienionej w związku ze śmiercią osoby najbliższej sytuacji życiowej – konieczność zasadniczo odmiennego ułożenia sobie życia. Ponadto, strona pozwana zwróciła uwagę, że świadczenia z tytułu zadośćuczynienia za śmierć osoby najbliższej powinny być przyznawane na rzecz osób, które na skutek śmierci najbliższego członka rodziny stały się samotne. Natomiast w rozważanej sprawie śmierć poszkodowanej nie spowodowała konieczności odmiennego ułożenia sobie życia przez powódkę, ani nie spowodowała, że powódka stała się osobą samotną.

W tym stanie rzeczy strona pozwana uznała, że przyznane i wypłacone w toku likwidacji szkody zadośćuczynienie w kwocie 5.000,00 zł całkowicie naprawia doznaną na skutek śmierci matki krzywdę.

Ponadto, (...) S.A. podniosło, że zasądzenie odsetek winno nastąpić najwcześniej od dnia wyrokowania, bowiem przyznanie zadośćuczynienia zależy od uznania sądu. Roszczenie powódki zostało zgłoszone do (...) S.A. drogą poczty elektronicznej 30 czerwca 2016 r.,

a zatem zgodnie z treścią art. 14 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych strona pozwana najwcześniej pozostawała w zwłoce z wypłatą świadczenia po 30 dniach od daty zgłoszenia czyli od 30 lipca 2016 r. - odpowiedź na pozew – k. 26 – 30.

Stanowiska stron nie uległy zmianie aż do wyrokowania.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 31.08.2006 r. w Ł. T. T., kierując motorowerem marki C. o nr rej. (...) na ulicy (...) nieumyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, że na prostym odcinku drogi wykonując manewr wyprzedzania kierującej rowerem H. Z. – nie zachował należytego bezpieczeństwa i odstępu od wyprzedzanej rowerzystki i potrafił ją, w następstwie czego kierująca rowerem upadła na jezdnię i na skutek odniesionych obrażeń w postaci: urazu wielonarządowego, a w szczególności urazu głowy ze złamaniem kości czaszki, krwotokiem śródczaszkowym, stłuczeniem mózgu i pnia mózgu oraz pourazowym obrzękiem mózgu – poniosła śmierć na miejscu. Uczestnicy zdarzenia byli trzeźwi.

Wyrokiem z dnia 05.11.2007 r. wydanym w sprawie o sygn. akt II K 64/07 Sąd Rejonowy w Lublińcu w II Wydziale Karnym uznał T. T. winnym popełnienia ww. zarzucanego mu czynu stanowiącego przestępstwo z art. 177 § 2 k.k. i skazał go na karę jednego roku pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawiesił na kres próby lat

trzech, a także wymierzył mu karę grzywny w wymiarze 100 stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość jednej stawki dziennej w kwocie minimalnej tj. 10 zł. Na podstawie art. 46 § 1 k.k. Sąd orzekł wobec oskarżonego obowiązek naprawienia wyrządzonej przestępstwem szkody poprzez uiszczenie kwoty 2.000 zł na rzecz pokrzywdzonego G. Z. z powodu straty, jaką była śmierć jego matki.

dowód : - wyrok Sądu Rejonowego w Lublińcu II Wydział Karny z dnia 05.11.2007 r., II K 64/07 wraz z uzasadnieniem – k. 10-12; akta szkody – k. 16-19;

- notatka urzędowa Policji – w aktach szkody – k. 20 - 23.

W dacie śmierci matka powódki miała 68 lat. Zginęła wracając na rowerze z wizyty u powódki. W tym dniu powódka spędziła z nią cały dzień.

dowód : - zeznania świadka J. K. (męża powódki) – protokół rozprawy z dnia 17.01.2017 r. – k. 56v.; płyta CD – k. 86;

- przesłuchanie powódki – protokół rozprawy z dnia 26.09.2017 r. – k. 85-85v.; płyta CD – k. 86.

L. K. jest najstarsza z trójki rodzeństwa. Miała dwóch braci, środkowy zmarł nagle ok. 12 lat temu. Mieszkał w Niemczech. Powódka ma też „wspaniałego męża i synów” w wieku 27,22, 16 lat. Nie sprawiają kłopotów wychowawczych. Jeden syn pracuje i mieszka w Anglii, drugi w Holandii.

Powódka pracowała jako sprzedawczyni w kilku miejscach ze względu na zmianę miejsca zamieszkania. Potem prowadziła sklep (...) do ok. 2002 r., ale przestało się opłacać. Obecnie jest na utrzymaniu męża, który prowadzi warsztat prywatny. Powódka pomaga w jego zakładzie.

dowód : - pisemne oświadczenie L. K. w postępowaniu likwidacyjnym - k. 18 – 21.

- opinia biegłego sądowego specjalisty psychiatry lek. Med. B. Ż. z dnia 22.02.2017 r. – k. 62 - 65;

- przesłuchanie powódki – protokół rozprawy z dnia 26.09.2017 r. – k. 85-85v.; płyta CD – k. 86;

- protokół z wywiadu przeprowadzonego z L. K. w postępowaniu likwidacyjnym – k. 58-62.

Od około 10 lat powódka nadużywa alkoholu. Po śmierci mamy częściej piła, „jak złapał ją smutek”, bowiem nie umiała się pogodzić z tą śmiercią. Raz była leczona odwykowo przymusowo. Do komisji przeciwalkoholowej zgłosił ją syn. Przebyła detoks, a potem terapię. Leczona w dniach 13.10.-02.12.2016 r. Obecnie utrzymuje pełną abstynencję, co tydzień jeździ na terapię, grupowe spotkania. Uważa się za osobę uzależnioną.

dowód : - opinia biegłego sądowego specjalisty psychiatry lek. Med. B. Ż. z dnia 22.02.2017 r. – k. 62 - 65;

- przesłuchanie powódki – protokół rozprawy z dnia 26.09.2017 r. – k. 85-85v.; płyta CD – k. 86.

Więź łącząca powódkę z matką była zażyła. Były dla siebie jak przyjaciółki. Powódka była załamana przez dłuższy czas po śmierci matki. L. K. nie mieszkała z matką

w dacie jej śmierci. Powódka wyprowadziła się z domu rodzinnego w 1988 r., gdy wyszła za mąż. Matka powódki zamieszkiwała wraz z bratem powódki – kawalerem - w Ł., tj. w miejscowości oddalonej o 10 km od D., gdzie zamieszkuje powódka wraz ze swoją rodziną. Minimum dwa razy w tygodniu powódka jechała spotkać się z matką, pomagała jej jeździć do lekarza, a oprócz tego matka powódki często odwiedzała ją przyjeżdżając na rowerze. Gdy powódka chodziła do pracy, mama pomagała jej zajmować się dziećmi. Kobiety uwielbiały razem uprawiać ogródek. Robiły razem przetwory na zimę. Teraz powódka robi to sama i wspomina mamę „z leżką w oku”. Razem

przygotowywały wszystkie święta i uroczystości rodzinne. Mam pomagała powódce, gdy ta prowadziła działalność gospodarczą w domu. H. Z. była dla powódki wzorem do naśladowania. Powódka wspomina mamę jako bardzo dobrego człowieka, lubianą przez otoczenie, pracowitą, przyjacielską, pomocną, kochającą zwierzęta.

Mama powódki była osobą zdrową i gdyby nie tragiczny wypadek, mogła żyć jeszcze wiele lat.

dowód : - zeznania świadka J. K. – protokół rozprawy z dnia 17.01.2017 r. – k. 56v.; płyta CD – k. 86;

- zeznania świadka K. K. - protokół rozprawy z dnia 17.01.2017r. – k. 56v.-57; płyta CD – k. 86;

- pisemne oświadczenie L. K. w postępowaniu likwidacyjnym -
k. 18 – 21;

- protokół z wywiadu przeprowadzonego z L. K. w postępowaniu likwidacyjnym – k. 58-62;

- przesłuchanie powódki – protokół rozprawy z dnia 26.09.2017 r. –
k. 85-85v.; płyta CD – k. 86.

Po śmierci matki powódka brała środki uspokajające. Chodziła smutna, nie odzywała się, płakała, ciężko się z nią rozmawiało. Jednak nie korzystała z pomocy psychologa.

Obecnie nie ma tygodnia, żeby powódka nie wspominała matki. W szczególności wspomina matkę, gdy wykonuje zajęcia, które wcześniej wykonywały razem – np. pierogi. Powódce bardzo brakuje mamy, jej rad i wsparcia, jej uśmiechu i energii życiowej. Ona zawsze potrafiła pocieszyć.

Chodzi na cmentarz regularnie (święta, urodziny, rocznica), daje na Mszę Św. w jej intencji. Ogląda często jej zdjęcia. Do dziś nosi w portfelu jej zdjęcie.

Ciężko jest jej się pogodzić ze śmiercią matki. Nadal ma uraz z tym związany i nosi w sobie złość na człowieka, który spowodował wypadek.

dowód : - zeznania świadka J. K. – protokół rozprawy z dnia 17.01.2017 r. – k. 56v.; płyta CD – k. 86;

- zeznania świadka K. K. - protokół rozprawy z dnia 17.01.2017r. – k. 56v.-57; płyta CD – k. 86;

- pisemne oświadczenie L. K. w postępowaniu likwidacyjnym
- k. 18 – 21;

- protokół z wywiadu przeprowadzonego z L. K. w postępowaniu likwidacyjnym – k. 58-62;

- przesłuchanie powódki – protokół rozprawy z dnia 26.09.2017 r. –
k. 85- 85v.; płyta CD – k. 86.

Powódka nie leczyła się psychiatrycznie i nie korzystała z pomocy lekarza POZtu.

Obecnie powódka nie wykazuje objawów choroby psychicznej, ani innych istotnych dolegliwości natury psychicznej. „W obrazie klinicznym aktualnie nie stwierdza się żałoby patologicznej a także innych istotnych orzecznico zaburzeń. W wywiadzie cechy prawidłowo przebiegającego procesu żałoby po śmierci matki”.

Powódka podjęła swoje obowiązki społeczne i rodzinne. Zgłaszany obecnie smutek, przygnębienie, rozmyślanie o zmarłej w dniach rocznicowych, świątecznych jest typowym fizjologicznym zjawiskiem.

Stwierdzona u powódki reakcja żałoby nie spowodowała uszczerbku na jej zdrowiu psychicznym.

dowód : - opinia biegłego sądowego specjalisty psychiatry lek. Med. B. Ż. z dnia 22.02.2017 r. – k. 62 – 65.

Pismem opatrzonym datą 30.06.2016 r. wysłanym e-mailem w tym dniu pełnomocnik m.in. L. K. zwrócił się do (...) S.A. z żądaniem m.in. 80.000 zł zadośćuczynienia z związku ze śmiercią matki H. Z., na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. W uzasadnieniu wskazano m.in., że L. K. była jedyną córką zmarłej, była jej oczkiem w głowie. Nadal nosi w portfelu zdjęcie mamy, jak na nie spojrzy, ma łzy w oczach.

dowód : - pismo pełnomocnika m.in. L. K. do (...) S.A. z dnia 30.06.2016 r. – k. 13-15; w aktach szkody – k. 35-37; - e-mail ze zgłoszeniem szkody – w aktach szkody – k. 6.

Decyzją z dnia 14.07.2016 r. (...) S.A. przyznało na rzecz L. K. kwotę **5.000,00 zł** (pięć tysięcy złotych 00/100) tytułem zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. za naruszenie dobra osobistego. Ubezpieczyciel przyznał też,

że w dacie zdarzenia (...) S.A. zapewniało ochronę z tytułu szkód wyrządzonych przez kierującego pojazdem o nr rej. (...) zgodnie z zawartą umową obowiązkowego ubezpieczenia posiadaczy pojazdów mechanicznych. W uzasadnieniu (...) S.A. wyjaśniła też, że strata osoby najbliższej wywołała u L. K. ból, cierpienie, poczucie osamotnienia, a zatem zerwanie takiej więzi należy zaliczyć do katalogu dóbr osobistych o których mowa w art. 448 k.c. Ubezpieczyciel stwierdził, że śmierć najbliższego wywołuje głębokie i dotkliwe przeżycia o charakterze niemajątkowym, które powinny być wynagradzane zadośćuczynieniem. Zwrócił jednak uwagę na fakt, że krzywda kompensowana na podstawie art. 448 k.c. obejmuje jedynie pewien wycinek ujemnych przeżyć, tj. krzywdę związaną z naruszeniem dóbr osobistych. Tym samym kwota zadośćuczynienia z art. 448 k.c. powinna być odpowiednio mniejsza niż z art. 446 § 4 k.c. Jednocześnie ubezpieczyciel poinformował w uzasadnieniu tej decyzji, że (...) SA jest otwarte na podjęcie rozmów mających na celu zawarcie ugody pozasądowej w przedmiotowej sprawie.

dowód : - decyzja (...) S.A. z 14.07.2016 r. – k. 16 – 17.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na częściowe uwzględnienie.

W przedmiotowej sprawie bezsporne były okoliczności zdarzenia szkodowego, w którym śmierć poniosła matka powódki, wina sprawcy, odpowiedzialność cywilna (...) S.A. za skutki zdarzenia jako ubezpieczyciela OC posiadaczy pojazdów mechanicznych co do zasady, w tym co do możliwości dochodzenia zadośćuczynienia za krzywdę w związku ze śmiercią osoby bliskiej na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 k.c. Bezsporny był również przebieg postępowania likwidacyjnego szkody, zakończonego wypłatą na rzecz L. K. kwoty 5.000 zł zadośćuczynienia za krzywdę. Natomiast przedmiotem sporu pozostawało dochodzenie przez L. K. wyższej kwoty tytułem zadośćuczynienia, niż kwota już przyznana przez ubezpieczyciela. Nadto, (...) S.A. zakwestionowało datę początkową żądania odsetkowego wskazaną przez powódkę (15.07.2016 r.), twierdząc, iż ewentualny okres opóźnienia należy liczyć dopiero od wyrokowania.

Sąd ustalił stan faktyczny w przedmiotowej sprawie w oparciu o dokumenty z przeprowadzonego postępowania likwidacyjnego, których prawdziwość i treść nie były kwestionowane przez strony procesu, a nadto w oparciu o zgodne zeznania świadków (męża i syna powódki), tj. najbliższej rodziny powódki, którzy to świadkowie znali najlepiej więź łączącą powódkę z matką - oraz uzupełniająco w oparciu o przesłuchanie samej powódki. Ani zeznania świadków, ani treść przesłuchania powódki nie były kwestionowane przez stronę pozwaną. Natomiast opinia biegłej sądowej specjalisty psychiatry lek. med. B. Ż.

z dnia 22.02.2017 r. sporządzona na zlecenie Sądu na wniosek (...) S.A. posłużyła do ustalenia stanu faktycznego jedynie w ograniczonym zakresie, co zostało niżej wyjaśnione.

Zgodnie z treścią art. 822 § 1 k.c. przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony. Natomiast uprawniony do odszkodowania w związku ze zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej może dochodzić roszczenia bezpośrednio od ubezpieczyciela (art. 822 § 4 k.c.). Ponadto, zasady odpowiedzialności ubezpieczyciela OC określa ustawa z dnia 22 maja 2003 r.

o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. z 2016 r., poz. 2060 j.t. ze zm.) – dalej: „ustawa” lub „ustawa o ubezpieczeniach obowiązkowych”, a w szczególności art. 34 ust. 1, zgodnie z którym: z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, będącą następstwem śmierci, uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia bądź też utraty, zniszczenia lub uszkodzenia mienia. Kwestią przesądzoną już wielokrotnie w judykaturze jest fakt,

iż ubezpieczyciel odpowiada za szkodę powstałą w związku ze śmiercią osoby bliskiej, a szkoda ta obejmuje także zadośćuczynienie za krzywdę (zob. m.in. Uchwała SN z dnia 7 listopada 2012 r. III CZP 67/12, OSNC 2013/4/45, Biul. SN 2012/11/7, LEX nr 1230027; uchwała SN z dnia 20 grudnia 2012 r. III CZP 93/12, OSNC 2013/7-8/84, LEX nr 1267081, Biul. SN 2012/12/11, M.Prawn. 2013/2/58; wyrok SA w Łodzi z dnia 9 stycznia 2014 r. I ACa 459/13, LEX nr 1416095; wyrok SA w Lublinie z dnia 23 maja 2013 r. I ACa 117/13, LEX nr 1339393; wyrok SA w Lublinie z dnia 6 czerwca 2013 r. I ACa 154/13, LEX nr 1331079).

Po zdarzeniu szkodowym, bowiem dopiero w dniu 03 sierpnia 2008 roku weszła w życie ustawa z dnia 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2008 r., Nr 116, poz. 731), na mocy której do art. 446 k.c. dodano § 4 w brzmieniu: Sąd może także przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. W powiązaniu z § 1 powyższego przepisu oraz lokalizacją artykułu w kodeksie w tytule VI księgi trzeciej kodeksu dotyczącym czynów niedozwolonych, przepis dotyczy sytuacji, w której śmierć nastąpiła wskutek uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia, w warunkach popełnienia czynu niedozwolonego, co w okolicznościach omawianego przypadku jest bezsporne. Aktualne orzecznictwo Sądu Najwyższego i sądów powszechnych nie pozostawia wątpliwości, iż do stanów faktycznych, zaistniałych przed dniem wejścia w życie przepisu art. 446 § 4 k.c. (tj. gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 3.08.2008 r., tak jak w niniejszej sprawie), istniała możliwość dochodzenia zadośćuczynienia za śmierć osoby bliskiej na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c., tzn. poprzez odwołanie się do naruszenia dóbr osobistych (zob. m.in.: uchwała SN z dnia 22 października 2010 r., III CZP 76/10, Biul. SN 2010/10/11, OSNC-ZD 2011/2/42, OSP 2011/9/96, LEX nr 604152; uchwała SN z dnia 13 lipca 2011 r. III CZP 32/11, OSNC 2012/1/10, Biul. SN 2011/7/9, OSP 2012/3/32, LEX nr 852341; wyrok SN z dnia 10 listopada 2010 roku II CSK 248/10, LEX nr 785681 i powołane tam orzecznictwo; wyrok SN z dnia 11 maja 2011 r. I CSK 621/10 LEX nr 848128; Postanowienie SN z dnia 27 czerwca 2014 r., III CZP 2/14, OSNC 2014/12/124, Biul. SN 2014/10/8, LEX nr 1540025; wyrok SA w Łodzi z dnia 9 stycznia 2014 r., I ACa 459/13, LEX nr 1416095).

Na zasadzie art. 448 k.c. w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Katalog dóbr osobistych pozostających pod ochroną prawa cywilnego zawarty w art. 23 k.c. jest otwarty i jest stale poszerzany przez judykaturę i doktrynę. Z kolei art. 24 § 1 k.c. stanowi, że ten, czyje dobro osobiste zostało zagrożone cudzym działaniem, może żądać m.in. zadośćuczynienia pieniężnego. Ochronie prawnej podlegają więc „wszelkie dobra osobiste rozumiane jako wartości niematerialne związane

z istnieniem i funkcjonowaniem podmiotów prawa cywilnego, które w życiu społecznym uznaje się za doniosłe i zasługujące z tego względu na ochronę (...) Nie ulega wątpliwości,

że rodzina jako związek najbliższych osób, które łączy szczególna więź wynikająca najczęściej z pokrewieństwa i zawarcia małżeństwa, podlega ochronie prawa (...) Należy zatem przyjąć, że prawo do życia rodzinnego i utrzymania tego rodzaju więzi stanowi dobro osobiste członków rodziny i podlega ochronie na podstawie art. 23 i 24 k.c. W

konkretnym stanie faktycznym spowodowanie śmierci osoby bliskiej może zatem stanowić naruszenie dóbr osobistych członków jej rodziny i uzasadniać przyznanie im zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. (...) Wprowadzenie art. 446 § 4 k.c. nie powinno być natomiast rozumiane w ten sposób, że w dotychczasowym stanie prawnym art. 448 k.c. nie mógł stanowić podstawy przyznania zadośćuczynienia za śmierć osoby bliskiej” (wyrok SN z dnia 14 stycznia 2010 r., IV CSK 307/09, OSNC-ZD 2010/3/91, OSP 2011/2/15, LEX nr 599865). Orzecznictwo zalicza do dóbr osobistych m.in. więź emocjonalną łączącą osoby bliskie, relację pomiędzy zmarłym a osobą bliską, więzi rodzinne (uchwała SN z dnia 22 października 2010 r., III CZP 76/10, Biul. SN 2010/10/11, LEX nr 604152; uchwała SN z dnia 13 lipca 2011 r. III CZP 32/11, OSNC 2012/1/10, Biul. SN 2011/7/9, OSP 2012/3/32, LEX nr 852341; wyrok SN z dnia 6 kwietnia 2004 r., I CK 484/03, OSNC 2005/4/69, Wokanda 2004/12/6, Biul. SN 2004/11/9, LEX nr 132396; wyrok SN z dnia 10 listopada 2010 roku II CSK 248/10, LEX nr 785681 i powołane tam orzecznictwo).

W okolicznościach przedmiotowej sprawy powódka L. K. z pewnością doznała krzywdy na skutek śmierci matki, która winna być kompensowana na mocy art. 448 w zw. z art. 24 k.c., a kwota przyznana przez ubezpieczyciela w postępowaniu likwidacyjnym szkody, tj. 5.000 zł, jest rażąco zaniżona. Z drugiej strony żądanie pozwu (45.000 zł), w ocenie Sądu, było zawyżone, a kwotą kompensującą krzywdę powódki jest suma 40.000 zł, a więc odejmując kwotę przyznaną już przez ubezpieczyciela, Sąd zasądził na rzecz powódki w wyroku jeszcze kwotę 35.000 zł, oddalając tym samym roszczenie zadośćuczynienia co do kwoty 10.000 zł wraz z odsetkami od tej oddalonej kwoty, jako świadczeniami akcesoryjnymi.

Wprawdzie art. 448 k.c. wskazuje na fakultatywny charakter zadośćuczynienia („sąd może przyznać”) jednak zważając na charakter dóbr osobistych naruszonych na skutek śmierci matki – tj. więź rodzinna, prawo do życia w pełnej rodzinie itp. – oraz nieodwracalność skutków zdarzenia – śmierć osoby najbliższej, jaką jest matka – winna być kompensowana zadośćuczynieniem, a bliskość tej więzi ma wpływ na wysokość przyznanej kwoty.

L. K. i jej matka były ze sobą blisko związane, były przyjaciółkami, pomagały sobie nawzajem. Powódka nie zamieszkiwała już wprawdzie z matką w jej domu rodzinnym po wyjściu za mąż, ale kobiety często się odwiedzały, co umożliwiało też niewielką odległość pomiędzy miejscami ich zamieszkiwania – ok. 10 km. Na bliskość tej więzi zwracali uwagę zgodnie świadkowie jak i sama powódka w procesie, a także w emocjonalnym pisemnym oświadczeniu złożonym w postępowaniu likwidacyjnym. Wprawdzie po śmierci matki powódka powróciła do codziennych zadań i podjęła z powrotem wykonywanie ról społecznych i rodzinnych – na co zwracała uwagę biegła sądowa B. Ż. – jednak z drugiej strony po śmierci matki powódka częściej sięgała po alkohol, aż dotknęła ją choroba alkoholowa. Wprawdzie po latach nie sposób stwierdzić jednoznacznie, że śmierć matki była przyczyną alkoholizmu, ale z pewnością, była jednym z czynników sięgania po alkohol, a powódka w ten sposób szukała sposobu na poradzenie sobie z problemami. Powódka do dziś często wspomina mamę, nosi przy sobie jej zdjęcie, a poczucie krzywdy i straty potęguje fakt, iż mama powódki była oceniana przez nią i otoczenie jako dobry i lubiany człowiek. Nadto, powódka podkreślała, że jej mama była osobą zdrową i gdyby nie tragiczny wypadek, mogła żyć jeszcze wiele lat. Poza tym, poczucie krzywdy powódki wzmaga złość na sprawcę czynu niedozwolonego, który zabrał jej matkę.

Pełnomocnik strony pozwanej w odpowiedzi na pozew podnosił że, aby uznać, iż wskutek śmierci osoby najbliższej wystąpiła krzywda, musi wystąpić doznanie wstrząsu psychicznego w takim stopniu, który doprowadził do rozstroju zdrowia kwalifikowanego w kategoriach medycznych jako choroba psychiczna, a także że sam ból, poczucie osamotnienia, krzywdy i zawiedzionych nadziei po śmierci dziecka nie stanowią podstawy do żądania odszkodowania. Jednakże powyższe twierdzenia nie znajdują uzasadnienia ani w przepisach prawa powszechnie obowiązującego, ani nawet w orzecznictwie przytoczonym w odpowiedzi na pozew. Powódka zasadnie oparła żądanie pozwu na podstawie prawnej z art. 448 k.c. w zw. z art. 24 k.c., a więc jedyną przesłanką zasądzenia zadośćuczynienia na podstawie tych przepisów jest krzywda powstała na skutek naruszenia dobra osobistego. Natomiast rozstrój zdrowia jest jedną z przesłanek

dochodzenia zadośćuczynienia, ale na podstawie art. 445 § 1 k.c. w zw. z art. 444 k.c., a przepisy te dotyczą innych okoliczności

i nie mają zastosowania w niniejszej sprawie. Natomiast wiele twierdzeń przytaczanych przez stronę pozwaną powstało na kanwie orzecznictwa Sądu Najwyższego, ale do art. 446 § 3 k.c., tj. do żądania przez członków rodziny zmarłego stosownego odszkodowania, jeżeli wskutek jego śmierci nastąpiło znaczne pogorszenie ich sytuacji życiowej (por. Wyrok SN z dnia 15.10.2002 r., II CKN 985/00, Legalis Nr 56916; Wyrok SN z dnia 30.06.2004 r., IV CK 445/03, Legalis Nr 68864). Znalazło to również odzwierciedlenie w tezie dowodowej sformułowanej przez stronę pozwaną do biegłej sądowej specjalisty psychiatry B. Ż.. Biegła skupiła się – z racji swojej specjalności – na ocenie, czy u powódki na skutek śmierci matki wystąpił wstrząs psychiczny w takim stopniu, który doprowadził do rozstroju zdrowia kwalifikowanego w kategoriach medycznych jako choroba psychiczna oraz czy doszło u powódki do powstania trwałego uszczerbku na zdrowiu, a jeśli tak to w jakiej wysokości. Ponadto, biegła miała – zgodnie z tezą pozwanego – odpowiedzieć na pytanie, czy śmierć matki miała wpływ na codzienne funkcjonowanie powódki i w jakim zakresie, oraz czy osłabiła jej aktywność życiową. Jak zostało wyżej wskazane, są to okoliczności, które miałyby duże znaczenie w przypadku żądania odszkodowania za znaczne pogorszenie się sytuacji życiowej po śmierci osoby bliskiej (art. 446 § 3 k.c.), a w przedmiotowej sprawie takie żądanie nie było formułowane przez powódkę. Fakt stwierdzony przez biegłą, że powódka nie wymagała leczenia psychiatrycznego i nie wykazuje zaburzeń psychicznych, czy też uszczerbku na zdrowiu, a żaloba jest fizjologią a nie chorobą, ma jedynie znaczenie pomocnicze i zostało wzięte przez Sąd pod uwagę przy ustalaniu wysokości należnego zadośćuczynienia, nie ma natomiast zasadniczego znaczenia przy ustalaniu czy zadośćuczynienie się należy co do zasady. Poza tym biegła sama stwierdziła w opinii, że konsekwencje śmierci matki w życiu codziennym powódki zostały opisane w zeznaniach świadków, a to właśnie stanowi sedno sprawy. Stąd opinia biegłej B. Ż. była przydatna do rozstrzygnięcia niniejszej sprawy jedynie w ograniczonym zakresie.

Tym samym żądanie zadośćuczynienia było zasadne, ale w ocenie Sądu kwota tego zadośćuczynienia wskazana przez powódkę była zawyżona. Od śmiertelnego wypadku do dnia wyrokowania upłynęło 11 lat, powódka przeboleła w dużej mierze stratę. Podczas przesłuchania dosyć swobodnie była w stanie opowiadać o zdarzenia, o widoku matki w czarnym worku na zwłoki. Ponadto, powódka w dacie śmierci mamy miała 42 lata, nie została na skutek tego zgonu osamotniona. Miała i nadal ma kochającego męża i dzieci, które są dla niej wsparciem i z pewnością pomogły jej w dużej mierze przepracować stratę. Jak stwierdziła biegła z dziedziny psychiatrii, obecnie powódka nie wykazuje objawów choroby psychicznej, ani innych istotnych dolegliwości natury psychicznej, a „w obrazie klinicznym aktualnie nie stwierdza się żaloby patologicznej a także innych istotnych orzeczniczo zaburzeń. W wywiadzie cechy prawidłowo przebiegającego procesu żaloby po śmierci matki”. Biegła nie jest w stanie ocenić w pełni przebiegu procesu żaloby z uwagi na upływ czasu, więc takie wnioski nie dyskwalifikują możliwości przyznania powódce zadośćuczynienia, ale z pewnością muszą znaleźć odzwierciedlenie w kwocie przyznanego świadczenia. Tym samym, jak zostało wyżej wskazane, w ocenie Sądu kwotą zadośćuczynienia adekwatną do poziomu krzywdy powódki jest łączna kwota 40.000 zł (5.000 zł w postępowaniu likwidacyjnym + 35.000 zł w wyroku), a co do pozostałej żądanej w procesie kwoty 10.000 zł, powództwo należało oddalić.

Od zasądzonej kwoty 35.000 zł Sąd zasądził również odsetki ustawowe za opóźnienie od dnia 31.07.2016 r. do dnia zapłaty na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. przy uwzględnieniu

30 – dniowego terminu likwidacji szkody przewidzianego przez ustawodawcę zarówno

w art. 817 § 1 k.c. (Ubezpieczyciel obowiązany jest spełnić świadczenie w terminie trzydziestu dni, licząc od daty otrzymania zawiadomienia o wypadku) jak również w art. 14 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych (Zakład ubezpieczeń wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni licząc od dnia złożenia przez poszkodowanego lub uprawnionego zawiadomienia

o szkodzie). Powódka żądała odsetek od dnia 15.07.2016 r., tj. od następnego dnia po dniu wydania decyzji przez (...) S.A. Jednakże żądanie to jest niezasadne w tej części, w której powódka odbiera ubezpieczycielowi możliwość zweryfikowania swojego stanowiska

w gwarantowanym przez ustawodawcę 30 – dniowym minimalnym terminie likwidacyjnym. Samo wydanie decyzji nie powoduje automatycznego przyspieszenia terminu wymagalności roszczenia, gdyż nie ma uzasadnienia w

obowiązujących przytoczonych powyżej przepisach prawa. Zwłaszcza, że (...) S.A. w uzasadnieniu decyzji z dnia 14.07.2016 r. wyraźnie poinformowało, że jest otwarte na podjęcie rozmów mających na celu zawarcie ugody pozasądowej w przedmiotowej sprawie (decyzja - k. 16-17). Z drugiej strony (...) S.A. niezasadnie domagało się przesunięcia terminu wymagalności na dzień wyrokowania. Wyrok zasądający zadośćuczynienie nie ma charakteru konstytutywnego, lecz deklaracyjny, pomimo pewnej swobody sądu istniejącej przy orzekaniu o zadośćuczynieniu (por. np. wyrok SA w Łodzi z dnia 9 stycznia 2014 r., I ACa 459/13, LEX nr 1416095; wyrok SA w Łodzi z dnia 14 lutego 2013 r. I ACa 1092/12, LEX nr 1280446). Zważyć nadto należy, że do zdarzenia szkodowego doszło w dniu 31.08.2006 r., a zgłoszenie szkody nastąpiło bezspornie w dniu 30.06.2016 r., a więc po 10 latach. Był to na tyle długi okres czasu, że pozwolił na uwidocznienie wszelkich negatywnych następstw śmierci H. Z. w życiu L. K.. Ubezpieczyciel nie wykazał też w żadnej mierze okoliczności, które uniemożliwiałyby mu na rzetelną likwidację szkody w podstawowym 30 – dniowym ustawowym terminie. Tym samym, mając na uwadze ww. termin likwidacji szkody, Sąd przyznał powódce od strony pozwanej odsetki ustawowe za opóźnienie liczone od dnia 31.07.2016 r. do dnia zapłaty.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. poprzez ich stosunkowe rozdzielanie. Powódka wygrała sprawę w ok. 78 procentach (35.000 zł z 45.000 zł). L. K. poniosła dotąd koszty w łącznej wysokości 7.067 zł (2.250 zł - opłata sądowa od pozwu; 17 zł – opłata skarbową od pełnomocnictwa; 4.800 zł – wynagrodzenie pełnomocnika w osobie radcy prawnego – na podstawie § 2 pkt 5 Rozporządzenia MS z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych – Dz.U. z 2015 r., poz. 1804 sprzed zmiany, która weszła w życie 27.10.2016 r.). Natomiast strona pozwana poniosła dotąd koszty w kwocie 5.117 zł (17 zł – opłata skarbową od pełnomocnictwa; 300 zł – zaliczka na poczet opinii biegłej sądowej B. Ż. – w całości wykorzystana, 4.800 zł – koszty reprezentacji przez radcę prawnego – j.w.). Łącznie strony poniosły koszty w wysokości 12.184 zł, z czego (...) S.A. winno ponieść 78% tj. 9.503,52 zł, a więc Sąd zasądził w punkcie III sentencji wyroku od strony pozwanej na rzecz powódki różnicę: 9.503,52 zł – 5.117 zł = **4.386,52 zł**.

Wynagrodzenie biegłej sądowej B. Ż. w kwocie 323,80 zł zasądzone prawomocnym postanowieniem Referendarza sądowego z dnia 13.03.2017 r. (k. 67) zostało wypłacone do kwoty 300 zł z zaliczki strony pozwanej (co zostało uwzględnione wyżej w kosztach), a w pozostałej części tymczasowo z sum budżetowych Skarbu Państwa. Tym samym Skarb Państwa poniósł koszty tymczasowe w kwocie 23,80 zł, którą to kwotą należało obciążyć stosunkowo strony procesu (78% tj. **18,56 zł** i 22% tj. **5,24 zł**) na podstawie art. 83 ust. 2 w zw. z art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28.07.2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2016 r., poz. 623 t.j. ze zm.) w zw. z art. 100 k.p.c. – pkt IV i V sentencji wyroku.

Mając na uwadze powyższe, orzeczono jak w sentencji wyroku.